

KRISTUS VŮDCE Z BÍDY

P. FR. NOVOTNÝ, C. Ss. R.

ŽIVOTEM ČÍS. 226 - ROČNÍK X. - ČÍSLO 10 - CENA 50 HAL

II. VYDÁNÍ

I. POTŘEBUJEME KRISTA ?

Starořecké umění zanechalo nám rukou Agesandrovou vytvořené sousoší Laokoontovc.

Laokoon, kněz Apollonův, rouhal se podle mínění lidu před Trojou bohům; trest přišel v zápětí. Na břehu mořském, kde se kněz chystal k oběti, přiblížili se dva velicí hadi, kteří odvážlivého rouhače a jeho syny usmrtili.

Sousoší umělcovo předvádí nám celý zoufalý boj. Statná postava knězova, před tím zdobená zlatým vínkem na hlavě, dává se do nerovného boje; jeho pravice svírá křečovitě hlavu jednoho hada, ale nadarmo, neboť již druhý plaz zabodává zuby do boku své oběti. Laokoon napíná poslední síly. Život je mu příliš drahý než aby jej lacino zaprodal. Smrt v celé své hrůze vztahuje po něm ruce. Nohy se opírají křečovitě o zemi, ruce v nadlidské síle chtějí rozdrtití nestvůru... Ten strašlivě zoufalý pohled v očích! Jen pryč se smrtí... život, život!

Laokoon podléhá. Otravný jed koluje v žilách. Ještě naposled napíná síly a mohutná jeho postava se hroutí k zemi.

Ale je tu ještě naděje na jeho potomstvo! Po otcově boku zápasí jeho synové. Nebudou aspoň ti zachráněni? — Žel, není ani této naděje. Mladší právě dotrpěl. Staršímu kyne naděje; vymanit jenom pravou ruku a levou nohu z objetí hadů — a bude zachráněn...

Nebude třeba dlouho ukazovati, že v tomto zkázonosném boji zreadlí se naše moderní dvacáté století.

Člověk se vyprostil z náruče Boží; jako syn marnotratný odešel z domu otcovského. Cesty Boží mu byly příliš trnité, skalnaté a proto se od nich odvrátil. Nenapájel svou duši vodou života věčného, které mu nabízel Bůh promluveným slovem a proto si člověk kopal cisterny, které však nemohou držeti vody.

Sílu ztrácel člověk; sílu v boji s nepřátele, kteří se kolem něho plazili jako jedovatí hadi. Dal se s nimi do boje — ale jak tento skončil, ukazuje Laokoon.

Svět před Kristem.

Čím byl? — Našlo se již v dějinách několik lidí, kteří dobu před Kristem chtěli postavit do zářícího světla. Jaká byla však skutečnost?

Lidstvo žilo zahaleno v temné mraky. I nejšlechetnější duchové, kteří toužili po světle, tápali ve tmách. Lidé si nedovedli dáti určité, jasné odpovědi na základní otázky životní, na ono tajemné Odkud, Proč a Kam. Z čisté víry, kterou Bůh odhalil lidstvu na hoře Sinai, zbyly trosky, na nichž se nedalo stavět. Víru v jednoho Boha snížili k nesmyslnému kultu vymyšlených bohů, kterým připisovali všecky nestoudnosti a nepravosti. Jak hluboko klesala

pohanská duše, když se jí stavěly před oči tak bídné vzory, které nutně rozněcovaly zvířecké vášně až do krajnosti! Kdo by se, divil, že šlechtnější povahy zoufale volaly o pomoc? Plato (ve Faidonu) zapřísahá nebe: „Kéž by přišlo k nám nějaké slovo božské, aby na něm jako na lodi bezpečně člověk mohl přeplouti bouřlivé moře tohoto života!“

Člověk, jehož rozum byl vášněmi zdeptán, nemohl přímo pohlédnouti k Bohu a žíti podle jeho vůle. „Cítil, co káral, konal, co odsuzoval, co haněl, tomu se klaněl“. (Sv. Aug. De civ.)

K sociální bídě nebylo odtud daleko. Život společenský byl rozvalinou, kde zavládl zmatek základních názorů o poměru člověka k člověku.

Srdce lidská, touto naukou odchovaná, ztvrdla nad kámen. Lidé byli k sobě navzájem tvrdí a bezcitní. Jen tak se mohlo státi, že sotva narozené děti byly pohazovány na smetiště, kde se staly obětí hladových psů. Otroci, postavení hluboko pod němou tvář, byli rozsekáváni a jejich masem krmeny ryby pánovy.

Život byl nesnesitelný; pohanství bylo mrtvolou bez ducha, krve a bez života. Lidem se stala přítomnost nesnesitelnou, budoucnost beznadějnou; obírali se minulostí, bylo jedinou nadějí, která je mohla vytrhnouti ze zoufalství. (Livius.) — „Prosím nebe, by přišel ten, který by osvítil lidstvo a dal nám poznati pravdy důležité a nutné. Ano, doufám, že přijde,

který rozptýlí tmy vědění lidského,“ tak volá bezbranně Plato, když vidí, jak svět se hroutí.

To byl svět před Kristem; čím je

svět bez Krista?

Spasitel světa rozžehl záplavy světél nad světem. Ale lidé více milovali tmu než světlo a moderní člověk se znovu odtrhl od pramene spásy. Napsal si na svůj prapor ono vzdorovité „Nebudu sloužiti!“ Není Boha, neznáme Krista, stalo se heslem nové doby. Proto rozbili desky Desatera a zmobilisovali všecky složky: vědu, pokrok, umění, diplomacii, politiku. „Protí Církvi, proti Kříži!“ — „Nechceme, aby Tento nám vládl...“

Rozchod s Kristem stal se dvacátému století osudným. Mraky nového, hrozivějšího pohanství nás zahalily. Dusí nás. Nemůžeme dýchat. Člověk obklopen spoustou vynálezů a technických vymožeností stojí tu hůře než marnotratný syn, ožebračený, polonahý, vysílený, hladový.

Bez Krista není na světě lásky. Hlasatel novodobé filosofie, Bedřich Nietzsche, volá k lidstvu: „Bud'te tvrdí! Zcela tvrdým býti je nejušlechtilejší. Tuto novou nauku, bratři moji, kladu vám: bud'te tvrdí... Bud'te bez citu a bez smilování!“

Bez Krista je humanita prázdným slovem. Mezitím, co máme kosmetické ústavy a hotely

pro psy, umírají lidé na ulicích pro tvrdost lidských srdcí.

Bez Krista je ničím život bližního, který smí býti vražděn, sotva uzřel světlo světa.

Bez Krista stal se člověk otrokem stroje, v jehož skřípot mísí se zoufalé kletby nesnesitelného života.

Bez Krista chtěli mít ráj na zemi a místo ráje šklebí se na ně peklo.

Temnoty plné nemohoucnosti a zoufalství naplnily svět. Ze všech stran ozývá se zoufale prosebné „S. O. S.! Spaste, spaste nás!“

Maranatha!

Toto úpěnlivé volání zaznívalo v tmavých katakombách v prvních stoletích křesťanství. „Maranatha, přijď, Pane, přijď, Pane Ježíši!“

Nebude i v naší době třeba tuto prosebnou modlitbu opakovati? Maranatha! Přijď, Pane a jako jsi slíbil, vysvobod' nás! — Dnes musí zahřmít do svědomí lidských: „Není v nikom jiném spáasy, není jiného jména, v němž bychom měli spaseni býti...!“

II. KRISTUS — SPASITEL A JEHO DÍLO.

Láska Boží se nám jeví nejpodivuhodnější tehdy, když za urážku a odboj nám splácí odpuštěním. Člověk se uvrhl v porobu svou vinou; za jeho neposlušnost mohl jej nechat

Bůh v jeho žalostném stavu. Ale když lidstvu bylo nejhůře, slitoval se Bůh. „Když přišla plnost času, poslal Bůh syna svého.“ V noci temnot a zmatku zasvitlo oslňující světlo — Syn Boží přišel, „aby každý, kdo v něho věří, nezhynul, ale měl život věčný.“ „Zvěstuji vám radost velikou: narodil se vám dnes Spasitel.“

Ježíš Kristus je Spasitelem našim, protože nás

1. vykoupil.

Prodat se lidé mohli, praví sv. Augustin, ale nemohli se vykoupit. Bylo nutno, aby mezi nás přišel Beránek Boží a vzal na sebe všecku tu spoustu lidských vin a zločinů.

Jeho život od prvního okamžiku na zemi je bolestným sebeobětováním za člověka. Projděte jeskyní betlemskou do skrovného domku nazaretského, odtud procházejte se Spasitelem Judsko, Galileji, Samařsko, pozorujte jeho činnost v Jerusalemě — nevidíte jasně, že všechny ty jeho kroky, jeho řeči, ty zázraky a uzdravování jsou jedním řetězem vykupitelského díla? — Z večeřadla vystupujete cestou křížovou na Kalvarii, kde božský Velekněz, Oběť i Obětník zároveň, splácí bezměrný dluh člověka.

Ano, na stránkách kalvarských začíná nová doba a její původce jest Ježíš Kristus. „Kříž zadržel lidstvo v pádu, kříž je východiskem obnovy.“ (Bougaud.)

Ovoce vykupitelského díla Kristova.

S v o b o d a d í t e k B o ž í c h. „Nejsi již více služebníkem, nýbrž synem.“ Z porobeného člověka, spoutaného mocí zlého ducha stal se svobodný tvor. Po smrti Kristově jsme „rodem vyvoleným, národem svatým, abyste zvěstovali slávu toho, jenž z temnosti vás povolal ku podivnému světlu svému, kteří jste někdy byli ne lidem, nyní však jste lidem Božím. (Petr.)

Vykupitelskou smrtí Spasitelovou byla nám otevřena brána do pravé Církve Kristovy. Je velká škoda, že ve shonu denního života zapomínáme na útěchyplnou skutečnost, že jsme údy království Kristova, Církve katolické. Kolik síly a nadšení bychom mohli z této myšlenky čerpat! Kristova Církev, jediná, svatá! Dva tisíce let slavných dějin světových leží za ní a klidně pohlíží na národy, jak se dnes objevují a zítra z dějin odcházejí; kolem ní se kácují trůny a rozpadávají stoleté říše, jen ona, Církev Kristova stojí i přes bouře věků... Že jsi i ty členem této říše Kristovy, to zasloužil ti Spasitel svou výkupnou smrtí.

S e d m e r ý p r a m e n S v á t o s t í. — Člověk žije nejen podle těla. Ještě jiný život se v nás projevuje. To duše tvá, jediná a nesmrtelná. Tělo udržuješ pokrmem tělesným; aby tvá duše neslábla a neumřela duchovně, otevřel ti Spasitel nevysýchající zdroj života, svaté svátosti. Chceš věděti, čím ti jsou?

S božsky plánovitými vztahy mezi milostí a přirozeností je sedm svátostí přizpůsobeno životní cestě člověka, aby na ní každým krokem od kolébky až do hrobu spočívalo požehnání spásy. Na počátku života, sotva dítě svým zrozením vstoupilo do přirozeného života, rodí se křtem k životu nadpřirozenému a k účastenství dítek Božích. Na konci dětských let, když volá tvrdý život do práce a do boje, vtiskuje se vyrůstající mládeži svátostí biřmování znamení mužné síly. — Jako se udržuje tělesný život denním chlebem, a tělesné zdraví se obnovuje lékem, tak i pro duši je denně připraven stůl s andělským pokrmem v Nejsv. svátosti oltářní a duše chřadnoucí hříchem nalézá v léku božského Lékaře uzdravení a nový život. Dva důležité stavy, stav kněžský a stav manželský, dostávají potřebného světla a milosti svátostmi. — A když se blíží poslední hodina? Svátosti umírajících dávají klidně člověku pohlížet na druhý břeh.“ (Ketteler.)

Tak je každý jednotlivec provázen na cestě života od kolébky až ke hrobu požehnáním, které prýští z vykoupení.

Kristus je naším Spasitelem, protože je

2. Cesta, Pravda a Život.

„Já jsem světlo světa,“ prohlašuje o sobě. Je světlem našeho rozumu; u něho není mraku, není šera, není mlhy. Jakožto světlo o-

svěcuje, proměňuje, dává rozhled. V duši v něho věřící je vše jasné a orlím zrakem proniká to, co učenci, jestliže se vzdálil od tohoto Světla, zůstává zahaleno neproniknutelnými temnotami.

Nazývá se Synem Člověka; jeho rysem je dobrota, láska bez hranic. Otevírá Srdce všem, trhá pouta hříchu, řetězy vášní, léčky zhýralého světa.

Je Knížetem pokoje. Přinesl mír člověka s člověkem, národa s národem. „Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám.“ Tiší vichory vášní, umlčuje bouři náruživosti. A do očištěného srdce vnáší mír a radost.

On, Spasitel a jen On je Cesta, Pravda a Život. Tři nezbytné složky spokojeného života. Čím bys byl, kdybys neznal cesty, kam srdce volá, na Srdce Boží? Čím by byl tvůj život, bez pronikavých paprsků pravdy? „Co je pravda?“ Tak se mohou ptáti pouze Pilátové, pochybovači, kteří se schovali do děr omezeného rozumu před světlem víry Kristovy. Ale tomu, kdo Kristu padl k nohám a vyznal mu své Věřím, tomu zazářila pravda vycházející z Pravdy věčné, kterou je Syn Boží.

A životem je též. Člověk má neukojitelný hlad po životě věčném. Splní se mu jeho touha? Ano, splní, ale jen tehdy, bude-li středem jeho života Ten, který prohlásil: Já jsem Život.

★

Je učitelem, který nám ukazuje pravý poměr k Bohu a k bližnímu. Jak nás do-
jímá jeho oddanost k Otci! Hledá jen jeho
slávy, chce jen jeho vůli plnit. — Z jeho ma-
jestátu vyzařuje hluboká pokora; o pokoře
mluví celý jeho život. — Své Srdce nám
dává jako vzor tichosti a mírnosti. Neunavuje
se nechápavostí svých učedníků, pokrytce z řad
fariseů neraní bleskem spravedlivého hněvu
a třtiny nalomené neničí. — Ale přece
není ve své dobrotě slabý. Dovede vzplanout
hněvem a zahřmít strašné běda pokrytcům a
těm, kteří svádějí druhé s cesty spásy.

III. KRISTUS SPASITEL XX. STOLETÍ.

Člověk našeho století je onen velký Ne-
mocný, který beznadějně upírá zraky k zá-
chraně. — Světový názor, rodina, záhada, utr-
pení, sociální život, světový mír — toť rány,
ze kterých lidstvo krvácí po celá desetiletí.
Povstávali spasitelé, kteří slibovali lidem ráj,
sváděli, ale všichni zklamali.

1. Ježíš Kristus a světový názor.

Cítíme všichni, že člověk žije jinak a za
jiným cílem než zvíře. Člověk se nespokojí
skutečností, že je na světě, nýbrž chce vědět,
odkud přišel, proč žije a kam jde. A jistě by
zešílel, kdyby si nemohl na tyto otázky odpo-

vědět. Dala nám uspokojující odpověď filosofie bez Boha? Spočítejte všechny filosofické soustavy, které kdy povstaly a Kristovo evangelium zamítly — které z nich uspokojily srdce lidská? Je nám, jakoby mluvil filosof Schopenhauer jménem ostatních svých druhů, když na konci života zoufale zvolal: „Zděsil jsem se a jsem zmaten v samotě své filosofie; připadám si jako netvor; úvahy rozumové, které si navzájem odporují, neuspokojují mne. Jsem skoro rozhodnut, že všechny své knihy a spisy spálím“.

Jak jinak promluvil Spasitel! Ve svém učení odhalil nám první pravdu životní: Od Boha jsme vyšli, naším životním programem je služba Boží, věrné plnění povinností a touto cestou se máme vrátit do náruče Boží! Proto nesmíš své srdce zahrabávat do hroudy zemské; vše, co kolem vidíš, celé tvorstvo, je stvořeno pro tebe a musí ti být prostředkem, abys cíle dosáhl. Bůh, třeba sídlí v nedostupném světle, je naším Otcem, který nás od věčnosti miloval a jeho ruka, ať hladí nebo trestá, je vždycky něžná ruka otcovská.

Nejsme na světě sami; kolem mne žijí jiní, kteří mají stejná práva jako já. Jsou to moji bližní a Kristus ode mne neúprosně žádá, abych je miloval. Stanoví zásadu, o které duše pohanská neměla tušení: Co chceš, aby ti jiní činili, čiň jim i ty. Tak jako nám Bůh odpouští, kolikrátkoliv se mu kajícně vrháme k nohám,

tak jsme povinni i svým bližním, byť nám sebe více ublížili, odpustit ze srdce. Z lásky bliženské nesmíme nikoho vylučovat; ani cizích národů. Podobenství o samaritánu mluví jasně a tím Kristus odsuzuje i nerozumný nacionalismus, nenávisť k jiným národům.

Nebylo by lidstvu lépe, kdyby přijalo tento božský životní názor Kristův a jemu všechny zásady přizpůsobilo?

2. Ježíš Kristus a rodina.

Rodina je základem národa a její zdraví je zdravím celé společnosti. Je třeba dokazovat bídu dnešních rodin? Není nám úzko a strašno při myšlence na tisíce rozvrácených, otrávených rodin? Kolik jich je, které jsou pravým peklem!

Vůdcové národů vidí tuto spoušť, vidí osudný převrat a hledají lék... se zavřenýma očima! Jdou slepě kolem Toho, který by mohl vrátit štěstí a spokojenost a zdraví.

Papež Lev XIII. upozornil r. 1892 v okružníku „Neminem fugit“ na možnost ozdravení. Sv. Rodina v Nazaretě! Rodina svatá a proto i šťastná. Kristus Spasitel se postaral i o naše rodiny, aby se v nich zrcadlil obraz svaté Rodiny. Proto poručil křesťanskou rodinu do ochrany své Církve. Před katolickým oltářem, před katolickým knězem mají si snoubenci podat ruce k společné pouti životem. Život rodinný a manželský je životem plným obětí a

odříkání; bude třeba nadlidské síly a trpělivosti; proto Kristus povyšuje manželství na svátost, aby požehnání Církve snoubence provázelo. Křest dětí, úvod matek, křesťanská výchova, povinnost posílati děti do náboženských hodin, hrozná zodpovědnost rodičů na soudu Božím, jejich bdělost... to všecko nutí křesťanské rodiny, aby na sobě vytvořily přesný obraz rodiny Nazaretské.

Manželům dává v pospolitém životě útěchyplné rady, když ústy apoštolovými k nim mluví: Ženy, buďte poddány svým mužům; mužové, milujte manželky své! Břemena druhého neste.

Kristus, jediný Spasitel našich rodin, musí do našich příbytků! Vnésti do nich nový život, radostný, teplo lásky a spokojenosti. Bez Krista budou jenom zříceniny. Aby se uskutečnilo to, co bylo znázorněno v dřívějších dobách na obrazech v katolických rodinách: K společnému stolu přichází Kristus a pod obrazem nápis: „Přijď, Pane Ježíši, buď naším hostem..“ Ano, přijď a buď nám víc než hostem: Buď Spasitelem a záchrancem našich rodin!

3. Ježíš Kristus a záhada utrpení.

Pohan nepochopil nikdy ceny utrpení; viděl v něm jen kletbu, strašný jed, a proto utrpení proklel. Znal jen zásadu: Patet exitus, jenom smrt ukončí toto pozemské prokletí!

Kterou otázku Kristus lépe rozřešil než otázku utrpení?

Již příklad božského Trpitele, jak nám ho líčí Duch svatý (Žid. 12, 2.), mluví k nám jasnou řečí: „Patřte na vůdce a dokonatele víry, na Ježíše, jenž pro radost sobě předloženou přestál kříž, nedbaje potupy... jenž takový odpor proti sobě snesl od hříšníků, abyste neustávali, ochabující na myslí“.

Kristus sám, Ukřižovaný jest rozřešením, - On, jenž nejenom zasvítit do hlubin utrpení, nýbrž i do nich sestoupil, který prošel křtem ohně duševních bolestí a krvavým křtem mučednictví. On, který zakusil na své životní cestě všechnu bolest a všecken žal každého způsobu a stupně, na kterém spočívalo všechno utrpení v zahradě getsemanské jako strašlivá tíže a potom mu ovinulo kolem hlavy korunu z trní a vložilo břemeno kříže, který přibit na kříž vypil kalich do poslední krůpěje, ano trpící Spasitel se stal lidstvu největší útěchou a od té doby stojí Kristův obraz, obraz Ukřižovaného, uprostřed trpícího člověčenstva. (Keppler.)

*

Čím je trpící Spasitel trpícímu srdci, připomíná nám výstižně sv. Bernard: „Čehokoliv si žádáme, nalézáme to v Ježíši. Jsme-li nemocní, je nám lékařem; když jsme zbloudilí, je nám vůdcem. Jsme-li opuštěni, je našim

ochráncem. Jsme-li napadeni, je našim druhem v boji. Když žízníme, je studnicí. V utrpení je naší radostí, v temnotě naším světlem. Když jsme osiřeli, je nám otcem, přítelem, bratrem. Žádejte a hledejte ho; jest onou jedinou, drahocennou perlou, pro kterou můžete vše vynaložiti, co máte. A máte-li tento drahý poklad, nic vám nechybí, netřeba vám se báti!“

4. Ježíš Kristus a sociální otázka.

Kristus Pán slova sociální otázka nikdy nevyslovil; a přece je jeho evangelium úžasně jasnou knihou sociálního života. Učení Spasitelovo kotví v dvojím základu: v lásce k Bohu a v lásce k bližnímu. „Sláva na výsostech Bohu a lidem pokoj“, těmito slovy byl ohlášen příchod nové doby. Hle, co vědecký svět na svých sociologických konferencích nedovede rozluštit, to s jasností, dítěti přístupnou, odkrývá Syn Boží: „Otče náš!“ Hřejivý paprsek proniká při těchto slovech do rozervaných srdcí lidských. Zmizeti musí nenávisť, neláska, zášť národní. Jeden je váš Otec, a proto jste si navzájem bratry a sestrami, mezi kterými nesmí býti nenávisť ani osobní, ani národní ani politické!

„Který jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé“. I v denním shonu, i když sráží tvrdý život do prachu země a kalí radost životní, v denním zápase o chléb — nezapomínej, že

nad hvězdami sídlí Bůh, který vidí tvé zápasy a slyší tvé vzdechy. — Jeho svaté jméno vzývej a posvěcuj jím své práce a svá utrpení. Kdyby tato modlitba znovu mezi námi zdomácněla, jak by změnily svou tvářnost úřední síně, továrny... Neviděli bychom v tvářích tolik nespokojenosti, rozervanosti a zatrpklosti.

„Odpust, jako my odpouštíme“! Jak vznesený poměr člověka k člověku se nám v těchto slovech udává! Jako Bůh nám kdykoliv odpouští, i my musíme mít slova odpuštění pro svého bližního. „Jest-li odpustíte lidem jejich chyby, odpustí vám i Otec váš nebeský“. Dává i podmínku: „Jestli-že však lidem neodpustíte, neodpustí vám ani Otec!“ (Mat. 6, 15.)

Poměr Krista Spasitele ke statkům pozemským. Nezavrhuje soukromého majetku, uznává právo člověka na životní potřeby, ale jako plamenný protest stojí proti těm, kteří nechtějí pochopiti význam a účel bohatství. Jeho hrozná věta: „Běda vám bohatým“! je vmetena do tváře zbohatlíkům, kteří svých pokladů využívají k vykořisťování druhých a necitělně se dívají na své bratry, zmírající hladem.

Ve světle evangelia přestává býti chudoba pohanou. Kristus ji posvětil. Svými slovy: „Blahoslavení chudí!“ Posvětil ji svým životem. On, Syn Boží, stává se jako jeden z nás, nemá, kam by hlavy sklonil, jeho jediným majetkem byl kříž, na kterém vykřvácel.

5. Ježíš Kristus a světový mír.

Kořeny války tkví v dědičném hříchu. Válka je jedním z jeho následků.

Příčiny válek bývají ješitnost, nenávisť, zášť a hlavně prokletý hlad po kousku země. Náměstek Kristův, Pius XI., promluvil jasně, když řekl otevřeně světu; že válka dnes je „zločinem a šílenstvím“. Zvláště při dnešních vymoženostech stává se válečné vraždění mnohonásobným zločinem, který ničí vše: krajiny, a ještě více štěstí lidské; strhává člověka pod zuřivost šelem.

Kristus odstranil již první příčinu války, dědičný hřích. Třeba následky odboje prvních rodičů nás provázejí jako temný stín, Spasitel svým učením hrot dědičné viny otupil.

Mezi ducha a vášně lidské postavil pevnou hráz; vášně mohou být neštěstím člověka, a rady v evangeliu jsou řetězy, které přikovávají zvířecí vášně, aby duch vládl a rozhodoval.

A aby utužil světový mír, staví vedle oddané lásky k Bohu lásku k bližnímu! „Nové přikázání dávám vám: abyste se milovali ve spolek“. Tuto lásku tak zdůrazňuje, že bez ní je nemožno honositi se vznešeným jménem křesťana a učedníka Kristova.

Pro světový mír vyslovuje Bohočlověk před tím neslýchaný rozkaz: Milujte nepřátele! Bůh ti neodpustí, dokud neodpustíš ty. Žádného

člověka nesmíš vyloučit ze své lásky, jinak by ti Kristus zahřměl do duše své „Běda“!

Než nastupuje cestu na Kalvarii, modlí se za lidstvo: aby všichni jedno byli; aby byli v jednotě... Tato úchvatná slova a velekněžská modlitba Spasitelova (viz Jan kap. 14-17), jsou manifestem, jsou modlitbou míru. Míru člověka s člověkem, národa s národem.

Kristus mír také z a b e z p e č i l. Aby utlumil lidské vášně a zkrotil nedovolenou žádostivost, vleče nástroj umučení na výšiny kalvarské. Mezi nebem a zemí visí neposkvrněný Beránek Boží, který snímá hříchy světa, ční k nebi jako prosebná Oběť, která úpí a prosí za mír mezi národy...

„Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, u děl nám pokoje!“ Při nejvznešenější oběti mše svaté ozývá se tato prosba denně a na tisících místech. Tato žhavá prosba měla by býti zahajovacím proslovem při mírových konferencích; nedocílilo by se větších účinků?

Církev katolická jde ve šlépějích Mistrových.

Jsou tato slova oprávněna? Neslýchali jsme tak často, že Církev válku podporovala?

Nebudeme se zmiňovati o minulosti; dějiny mluví jasně a dějepisci, i z jiných táborů, neodvažují se odpírati katolické Církvi zásluhu

o mír. Nás nejvíce zaujmou papežové posledních dvou desíletí.

Pius X. umírá za mír světa. Zapřísahá vládce a když tito přece hodili plamennou pochoděň války mezi národy, puká zlomenému Veleknězi srdce. A byl to Pius X., který položil podmínku pro světový mír: „Márno jest hledati mír, zavrhně-li se Bůh; neboť kde není Boha, tam není spravedlivosti; a kde není spravedlivosti tam nadarmo se spěje k naději na mír“. - Na otázku, proč je lidstvo zmítáno válečným běsněním, odpovídá: „Když byl vypuzen ze zákonů a ze států Bůh a Kristus, byly otřeseny samy základy autority. Když tedy se odstavily příkazy křesťanské moudrosti, nelze se diviti, že vášně konečně vybuchly v onu nejhroznější válku“. — Jaká je naděje na uzdravení? „Až obce a státy budou pokládati za svaté a nedotknutelné, aby se řídily ve svých vztazích povahy soukromé i veřejné učení a příkazy Ježíše Krista, teprve budou i doma míti blahý mír i bude mezi nimi vespolečná důvěra, a smírně rozřeší mezi sebou spory, vzniknou-li jaké“.

Mírové snahy **Benedikta XV.** sledoval celý svět. „Umírám za mír světa“, byla jeho poslední slova, jehož lidstvo nazvalo „andělem míru.“ Když mocní tohoto světa zatvrdili srdce a nemohli se zkojit lidskou krví, stál Benedikt XV. nad troskami světa a jediný spínal ruce a prosil a zapřísahal: „Ve svatém jméně Boha, našeho nebeského Otce a Pána, pro požehna-

nou krev Ježíšovu, jež byla cenou lidského spasení, zapřísaháme vás, kteří jste Prozřetelností Boží ustanoveni, abyste vládli válčícím národům, učinite již konec tomuto strašlivému vraždění!“ — Ano, v době, kdy zběsile řinčely zbraně a do ochraptění se na jedné straně zpívaly válečné písně, velebící lidské zabíjení a s druhé strany byly pronášeny kletby; kdy smrti se mohlo zaplatiti byť jediné slovo proti válce — jediný náměstek Kristův svobodně mluví, prosí a hřmí do otupělých svědomí.

Pius XI. pokračuje ve snahách svého předchůdce, proto si stanoví heslo: „Pokoj Kristův v království Kristově!“ V květnu 1934 prošla tiskem zpráva, že Sv. Otec přijal v audienci generálního sekretáře Společnosti národů Avenolu. Avenol přednesl papeži několik názorů o možnosti budoucí spolupráce Vatikánu se Společností národů pro zajištění světového míru. Stejně navštívil Avenol i kardinála Pacelliho.

Nemluví tento fakt dosti jasně? Není zde aspoň utajený projev Společnosti, že bez Krista a jeho Církve půjde lidstvo bludnými cestami, které k míru nepovedou? Kéž by mocní činitelé prohlédli aspoň v poslední chvíli!

Pius XI. volá k míru, když ostře odsuzuje divoké běsnění v Mexiku, v Rusku, ve Španělsku; jsou to snahy mírové, když nebojácně zaráží novopohanství v Německu, když vydává okružní listy o manželství, o výchově, o sociální otázce (Quadragesimo anno); když r.

1931 volá lidstvo ke křížové výpravě lásky a pomoci. Když r. 1932 poprvé promlouvá radiem k celému světu, přeje mu slovy andělovými ve svaté noci: „Pokoj lidem“. Mluví ke hlavám států: „Obracím se na hlavy států a volám k nim, aby vládly spravedlivě a s láskou křesťanskou na prospěch zbožného lidu a nikoliv na jeho zkázu a aby vždy byly pamětlivy, že Bohu budou skládati účty.“

Pro zabezpečení světového míru stanoví papež svátek Ježíše Krista Krále; poslední neděle v říjnu stojí víc než kdy jindy ve světle Království Kristova. V prefaci tohoto svátku prosí Církev o ideální království, o říši míru a pokoje: „Království pravdy a života, království svatosti a milosti, království spravedlnosti, lásky a míru!“

IV. KRISTUS A MY.

Vykupitelské dílo Kristovo není ještě ukončeno; Spasitel chce, aby v této zachraňovací práci bylo pokračováno. A je to veliký a osudný blud, který, díky Bohu, již mizí, že totiž mnozí katolíci myslí, že k apoštolské činnosti jsou povoláni jenom kněží. Dnes musí každý katolík se postavit pod prapor božského Vůdce, státi na svém místě a podle možnosti a schopnosti zachraňovat duše. Nesmíme zapomínat, že my katolíci máme tolik možností, tolik prostředků k apoštolské činnosti! Kdy-

bychom jich jen dovedli a chtěli využít!

Vychovat se musíme k apoštolátu. — Jak této výchovy docílíme?

1. Vytvořit v sobě obraz Kristův.

Vzor sv. Pavel. V jeho duši se zreadlila duše Ježíše Krista. Tak věrně, že pokorný apoštol neváhá si přiznat: „Žiji již ne já, nýbrž žije ve mně Kristus“. Toť vrchol křesťanského života.

První snahou katolíka musí býti vypovědět boj hříchu. Kristus a hřích se nesnesou. Kde jest jeden z nich, není, nemůže být druhý. Aspoň my katolíci musíme prohlédnout, že největším zločinem, nejosudnějším krokem je dobrovolný hřích, který zasel všecku bídu, která slaví dnes bohaté žně. Katolík nesmí na způsob světáků s úsměvem na rtech říkati: Co je hřích? To nic není“. Jenom tehdy, když v duši zazáří světlo milosti posvěcující, kdy s čistou duší a neposkvrněným srdcem kráčíme cestami života, vytvoříme v sobě věrný obraz Kristův.

2. „Jsem křesťan!“

Průkopník důsledného života křesťanského, Tihamér Tóth, položil si otázku, jak se zachránit před mravní a kulturní potopou, která nás ohrožuje. Na otázku dal i odpověď: „Je nutně třeba, abychom se stali upřímnými, důslednými a hluboce cítícími křesťany. To jest

obrovská úloha dnešního lidstva, jediná palčivá otázka našich dnů“.

Napadlo mne někdy, jak my katolíci bychom mohli změnit tvářnost země? Kolik bohatství a obrozující síly nám uniká, protože chodíme kolem zřidel slepí? Protestantský profesor Rade pronesl r. 1930 krásnou i smutnou větu: „Tam, kde stojí křesťan, měl by býti kus ráje, kus pozemského nebe!“

Ke Kristu, Vůdci z bídy, musíme se přiblížit

3. cestou přikázání.

Kterýsi malíř znázornil nám důležitost Božích přikázání obrazem: Nekonečný hřbitov; před chvílí to bylo ještě pole válečné. Nedovedl bys ani spočítat spoustu mrtvol, které zde leží jako němé svědectví, válečných hrůz. Země je prosáklá temnou krví, která plní vzduch otravným zápachem. V pozadí krčí se spálené domy, zpustošené vesnice...

Nad tímto hrůzným obrazem vznáší se Kristus. V jeho očích je tolik smutku. Vztahuje ruce a slyšíte z jeho úst milosrdné: Pojd'te ke mně... Dole pod Spasitelem stojí ďábel. Potměšile se šklebí a vítězoslavně mluví ke Kristu: „Hled' to je moje dílo; napřed jsem se postaral, aby lidé rozbili Desatero a to ostatní dokonali sami“.

Svět dvacátého století — veliký hřbitov. Bez hranic a mezí. Mrtvoly duševní a mravní. Nad námi temnoty, život od nás prchá. O-
vzduší prosyceno otravnými parami... nemož-
no žít. Kolem na obzoru trosky, zříceniny lid-
ského štěstí — a pod námi rozbité
desky Desatera!

Bůh řekl na hoře Sinai: „Hle, dnes vám předkládám požehnání a zlořečení: požehnání, budete-li poslouchati přikázání Hospodina, Bo-
ha svého, která vám dnes ukládám; zlořečení, nebudete-li poslouchati přikázání Hospodina, Boha svého, ale sejdete-li s cesty, kterou já vám nyní ukazuji... Za svědky vyzývám dnes nebe a zemi, že jsem vám dnes předložil život i smrt, požehnání i zlořečení. Vyvol si tedy..!“

4. Důslednost.

Ve velehrámu v Lübecku jsou do kamene vyryta slova:

Kristus náš Pán takto mluví k nám:

„Mne Mistrem nazýváte — a mne se ne-
tážete,

Mne Světlem nazýváte — a mne nevidíte,
Mne Cestou nazýváte — a po mně nechodíte,
Mne Životem nazýváte — a po mně ne-
toužíte,

Mne moudrým nazýváte — a mne nepo-
sloucháte,

Mne krásným nazýváte — a mne nemilujete,

Mne bohatým vy nazýváte — a mne neprosíte,

Mne věčným nazýváte — a mne nehledáte,

Mne milosrdným nazýváte — a mně nedůvěřujete,

Mne ušlechtilým nazýváte — a mně nesloužíte,

Mne všemohoucím nazýváte — a úctu mně nevzdáváte,

Mne spravedlivým nazýváte — a mne se nebojíte:

Jestliže vás zavrhnu — na mne vinu nesvádějte!“

V. JAK SE PŘIBLÍŽÍM KE KRISTU SPASITELI?

„Mistře dobrý, co učiním, abych na sobě zakusil bohatého ovoce Tvého vykupitelského díla? Jak se stanu Tvým apoštolem, věrným a oddaným?“

Nesmíme ukončiti toto pojednání, aniž bychom si dali určitou odpověď. Býti dnes katolíkem důsledným, obětavým, plným ohně pro Krista a jeho Církev, není tak snadným. Je třeba mnoho osvětlení a síly, abychom v sobě vytvořili věrný obraz Ježíše Krista. Tato síla prýští nám z pokladu Církvě katolické trojím proudem.

1. Eucharistie.

Nesmíme zapomínat, že prvním hříchem v ráji je naše krev otrávená. Otrávená krev ničí celé tělo. Proto je v nás stále živý sklon k hříchu.

Je nutně třeba obnovit krev. Hle, zlatý kalich! V něm třpytí a perlí se nová krev. Krev Bohočlověka Ježíše Krista: tou musíme nahradit rozkládající se krev naši.

„Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete míti v sobě života!“ Strašná hrozba nám katolíkům, budeme-li se vyhýbat Svátostnému Spasiteli! Nepomohou nám naše schůze a tábory, nebudeme-li se napřed shromažďovati kolem Kristových svatostáneků a z nich přijímat posilu a nadšení a především vnitřní, náboženský život.

„Je-li pravda, že svatým přijímáním přichází Kristus do naší duše (a to je věčná pravda) — je-li pravda, že stojíme ve století častého, ano denního sv. přijímání (a to ukazuje zkušenost): jak tu musí povstat mužové plní ducha Páně!“ (Przywara, Euchar. a práce.)

Tázali jsme se katolíků holandských, odkud při jejich poměrně malém počtu tak krásně rozvitý katolický život, že semináře jsou přeplněny, že z přebytku kněží vysílají do pohanských misii, odkud účinná práce na poli charity... každý vám odpoví: To je ovoce častého a denního svatého přijímání.

Český katolicismus, nechce-li být duchovní mrtvolou (a dnes už máme jistotu, že nebude!), musí čerpat život a sílu ze svatostánku, musí často, denně se blížit k nebeské Eucharistii. Ať tedy i v naší vlasti se uskuteční pravda: Naše století stojí ve znamení častého, denního svatého přijímání!

Druhým pramenem obrodné síly nám bude

2. Liturgie.

Před nějakými desíti lety bychom tuto větu nesměli vyslovit; těžko by se nám věřilo. Dnes je liturgické hnutí u nás na takovém postupu, že by je nebylo nemožno zadržet.

Katolická liturgie, čili bohoslužebné obřady Církve katolické, nesmějí nám býti něčím mrtvým. Jádro liturgie je Oběť mše svaté a proto jejím středem Kristus Pán v Nejsvětější Svátosti.

První křesťané žili liturgickým životem: s knězem se modlili, s knězem obětujícím obětovali a s knězem při mši svaté přijímali. Časem nastal zde osudný odklon. Osudný; neboť katolíci, třeba v dobrém úmyslu, zamilovali si v náboženském životě náhražky a na středisko života náboženského, na Oběť a na život podle Církve zapomněli.

Byli jsme jako slepí; den co den chodili jsme kolem pramenů života, síly a útěchy — a při tom jsme nábožensky slábli a upadli do duchovního suchotinářství.

P i u s X. nás probudil z dřímoty. Ukázal na velikou škodu, kterou si připravujeme tím, že žijeme tak cize životu Církve. „Liturgie je prvním a nenahraditelným zdrojem pravého křesťanského ducha“, volá r. 1903 do katolického světa. „Aby pravý duch křesťanský zkvetl všemožně a udržel se ve všech věřících, jest třeba jej čerpati z jeho prvotního a nenahraditelného pramene: z činné účasti na posvátných tajemstvích a na veřejné a slavné modlitbě Církve svaté“.

3. Exercicie.

Jsou neocenitelnou výchovnou školou důsledných a oddaných katolíků. Dnes není třeba tuto pravdu dokazovat. Co jsme získali na vnitřním obrození, to jsme získali exerciciemi.

Daniel O'Connel, osvoboditel Irska, odešel do samoty exercicií. Načerpati zase nových sil k těžkým bojům pro národní svobodu.

Byl pohřžen v modlitbu, když za ním přijel posel.

„Rychle do parlamentu! Bez vás prohraje me bitvu na dvacet roků. Naši odpůrci nabývají při hlasování většiny“.

„Bud'te klidni — praví O'Connel — jestliže se modlím a vyznávám hříchy, obhájím i zde naši věc. Parlament ať hrozí. Pokleknú-li ke

zpovědnici, jsem silnější, než kdybych pozdvihl rámě k boji!“

O' Connel zvítězil; vybojoval Irčanům svobodu a zachránil katolickou víru. Zvítězil, protože čerpal mužnou sílu v samotě a na modlitbách.

Jestliže trpíme náboženskou slabostí a povrchností, je naší povinností uchýliti se do duchovního sanatoria. Pius XI. dvakrát promluvil o exerciciích sv. Ignáce, které nazývá „vysokou školou duchovního života“. V této duchovní škole se vychovávají nejen znamenití křesťané, nýbrž též praví apoštolé pro všechny poměry životní, kteří jsou naplněni ohněm, který hoří v Srdci Ježíšově. Jako na první svátek svatodušní apoštolé z večeřadla, tak i z této školy duchovní vyjdou mužové silní ve víře, nepřemožitelně vytrvalí v pronásledování, plni žhavé horlivosti pro říši Kristovu a jeho stále větší rozšíření“. (Mens nostra).

Samota měla v dějinách lidstva vždycky důležitý význam. Veliké věci zrodily se na poušti. Mužové, kteří svým vlivem zasáhli do osudu dějin, připravovali se na své poslání na poušti. Apoštolské duše, velcí světci, zakladatelé řádů, ti všichni vyrostli v tichu duchovních evičení. V samotě a v mlčení naslouchali hlasu Božímu, pronikli jeho plány, zocelili vůli. Pak šli na tvrdý úhor vinice Páně, a jejich práce přinesla úžitek.

Katolický život a katolická činnost musí se začít v exerciciích. Musíme jít za příkladem Ježíše Krista. Ač je Bůh všemohoucí, ubírá se na poušť, kde koná exercicie čtyřicet dní. Bylo toho třeba? Ano! Aby nám dal příklad: že katolík tehdy něco znamená, jestliže upevnil a vychoval svou vůli v samotě. Jako souchotináři se uchylují do sanatorií a ozdravoven, musí i ten, kdo je stížen duchovní povrchností, polovičatostí, malomocenstvím hříchu, odejít na léčení. Vojsko Kristovo musí být vojsko silné a zdravé; duchovně slabí, bojácní nemohou stát pod vítězným praporem Kristovým. Proto nic nevitáme tak radostně a plni blahé naděje jako slibně se rozvíjející hnutí exerciční.

* * *

ZÁVĚR: „BLÍŽ K TOBĚ, BOŽE MŮJ . . .”

Pyšně a sebevědomě vjížděl lodní obr „Titanic“ na moře. Byl ozbrojen všemi zbraněmi moderní techniky. Co by se mohlo stát?

A 15. dubna 1912 přišla katastrofa. Stačil jediný ledovec a loď pohřbily vlny mořské. Nebylo záchrany.

V poslední okamžiky zazněla nad vodami hudba. Ta hudba, která před tím dovedla hrát jenom svižné valčíky, naladila hudební nástroje na jinou melodii. Posvátně, jako v chrámě nesly se nad hladinou zvuky modlitby tonoucích „Blíž k Tobě, Bože můj“.

Po ztroskotání poslední naděje.

Dvacáté století rozjelo se po moři života. Spoléhalo se na své síly, své vymoženosti, své pokroky, své vynálezy. Krista zde nebylo.

Dnes? Kdy zklamaně pohlížíme na trosky svého vědění, své dovednosti?

Kde je pomoc, záchrana?

Blíž k Tobě, Bože můj!

Blíž k Tobě, Ježíši Kriste, Vůdce z bídy!

Ke komu bychom šli? Vždyť Ty a jenom Ty máš slova života věčného.

Zůstaň s námi, neb se připozdívá; viděli jsme a poznali na sobě, že bez Tebe nemožno dnes žít. My nechceme, aby se stala ze světa poušť; poušť v našich srdcích, poušť v rodinách, v národě a ve společnosti.

Proto voláme k Tobě se zraněným srdcem:

„Blíž k Tobě, Bože můj, blíž k Tobě, Ježíši Kriste, jediný Vůdce z bídy!“

Imprimi potest. Pragae, die 15. IV. 1935. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Imprimatur Nr. 6107. Olomucii, die 17. IV. 1935. Dr. Joannes Martinů, vicarius generalis.

„ŽIVOTEM“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Poštovní spořitelna, Praha 39.556. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Moravská Ostrava, Těšínská ulice 21.